

TEMA 3.4: TANNHÄUSER

TÍTOL: UN VELL-NOU FILM WAGNERIÀ: “TANNHÄUSER”, LA PEL·LÍCULA MUDA DE 1913AUTOR: *Associació Wagneriana*

La companyia Thanhouser (més tard dita Thanhouser Film Corporation), un dels primers estudis de cinema, va ser fundada en 1909 per Edwin Thanhouser, la seva esposa Gertrude i el seu cunyat Lloyd Lonergan. La companyia, amb seu a la ciutat de Nova York fins a 1918, va produir moltes pel·lícules. El film es va rodar a Los Angeles, i té una durada de 40 minuts.

A causa de la proximitat dels noms, l'adaptació del Tannhäuser per Thanhouser va ser probablement inevitable. Tannhäuser va ser la primera òpera de Wagner que es va cantar als Estats Units.

Com moltes pel·lícules d'aquesta època, estava tenyida de diversos colors segons les escenes. Aquesta còpia de la pel·lícula es va il·luminar restaurant els colors originals, gràcies a la col·laboració de la Biblioteca del Congrés.

Està realment basada en l'argument del Tannhäuser de Wagner, amb poques variacions, encara que algunes interessants a l'inici.

Es va fer després d'això una versió teatral basada en l'únic text traduït a l'anglès, que fins i tot va ser editada tant als Estats Units com al Regne Unit amb gran èxit.

Es pot comprar el DVD amb la pel·lícula en la Thanhouser Film Company Preservation, Inc. en la web www.thanhouser.org

CONTINGUT

La música conté referències clares a la partitura de Wagner però va ser composta per Raymond A. Brubacher.

Primer cal ressaltar que té 40 minuts de durada, la qual cosa és molt per a l'època. Està acolorida de forma diferent en diferents escenes.

Els decorats i ambient estan molt ben tractats, vestuari, sales, etc.

En estar rodada a Los Angeles, els exteriors no contenen boscos sinó àrees més aviat seques.

L'argument l'anirem seguint, i les diverses escenes estan ressenyades per uns cartells en anglès, que apareixen de tard en tard, on tracta d'explicar una mica el que succeeix.

1- El Noble Wolfram arriba a demanar la mà d'Elisabeth, la neboda del Landgrave.

L'escena està acolorida en groc.

La sala està molt ben ambientada, s'assembla bastant per les finestres a la sala de la Warburg i la vestimenta és totalment concorde.

El Landgrave dóna la mà d'Elisabeth a Wolfram i després els tres surten a passejar, l'escena és ja vermellosa i el paisatge concorde a Los Angeles.

2- Wolfram és declarat vencedor en el torneig de trobadors.

L'escena torna a la sala i darrere l'altre participant canta Wolfram, qui serà premiat, però en aquest moment, just quan el Landgrave li imposarà el collar del triomf, arriba el Cavaller Tannhäuser (James Cruze) al castell i aconsegueix el premi i el collaret, davant la clara simpatia d'Elisabeth, el propi Wolfram li aplaudeix i felicita.

Elisabeth demostra la seva admiració i favor cap a Tannhäuser.

3- Als jardins, Elisabeth es troba amb Tannhäuser, escena en verd. Acomiada a

les seves criades i es queden sols. Ell la besarà però ella pren una flor, la besa i la hi dona... no pot dir-li res perquè està compromesa amb Wolfram. S'acomia enviant-li un petó.

4- El Landgrave anuncia les noces d'Elisabeth amb Wolfram. Ella es mostra distant i trista, però... Tannhäuser present queda desesperat i surt de la sala greument afectat.

5- Escena de l'ambient de Venus a l'exterior.

Les nimfes dels boscos lleugerament vestides ballen alegrement i sensualment en un jardí amb un llac. L'ambient de muntanya és sec.

Tannhäuser toca tristament la seva arpa Venus l'escolta i va al seu rencontre. Tannhäuser cau en els encants de Venus, que l'atreu el seu món, un món en una altra dimensió, a les muntanyes i jardins de Venus, on les nimfes ballen i Tannhäuser cau els braços de Venus.

Tot és bell i sensual, sense excedir-se en res. Molt adequat.

6- Mentre Elisabeth li indica a Wolfram que està enamorada de Tannhäuser, Wolfram anul·la el seu compromís, i queda desolat.

7- Un any més tard Tannhäuser aconsegueix sortir de l'encantament de Venus per l'oració. A partir d'aquest punt l'argument s'ajusta molt al de l'obra de Wagner.

Mentre Tannhäuser canta a Venus, de sobte comprèn la necessitat de sortir de l'encantament, resant se'n surt i apareix de nou en l'encreuament de camins, davant la imatge de la Mare de Déu, davant de la qual prega.

Arriben cavalcant els cavallers de la Wartburg amb el Landgrave, i en veure-l van plegats de nou al castell.

8- Wolfram li indica a Tannhäuser que Elisabeth és lliure de nou per a casar-se amb ell. Com en Wagner, Wolfram és un cavaller i es porta com a tal.

9- Quan estan junts de nou Tannhäuser i Elisabeth en el Palau, arriben els pelegrins on són rebuts pel Landgrave a la Sala. Tannhäuser sota l'influx de Venus, que se li apareix com un fantasma, canta la seva cançó allí com si fos a Venus.

Tots els cavallers s'en adonen i l'ataquen, però Elisabeth s'interposa amb gran energia. Wolfram ajuda Tannhäuser i Elisabeth a defensar-se dels cavallers. El sacerdot que dirigeix els pelegrins s'interposa i atura la lluita.

10- Al jardí de palau, Tannhäuser, Elisabeth i el sacerdot. Aquest li indica a Tannhäuser que vagi amb els pelegrins a Roma a demanar perdó ja que està penedit. Tannhäuser vestit de pelegrí part doncs amb ells. La música és la de Wagner de fons.

11- Durant el camí, se li apareix Venus però ell la rebutja en recordar Elisabeth i orant venç la temptació.

12- Horroritzat pel pecat de Tannhäuser, el Papa rebutja l'absolució. Només quan el seu bàcul floreixi podrà ser perdonat. Tannhäuser torna desesperat, aleshores.

*Fotograma de la pel·lícula:
Tannhauser i Elisabeth a la Wartburg*

13- Elisabeth rep la notícia del rebuig del Papa pel monjo dels pelegrins. Desolada es queda resant per ell.

14- El Papa a Roma, veu amb sorpresa com el seu bàcul floreix, i envia un missatger a informar del perdó a Tannhäuser. Elisabeth mentre ha defallit i està greu.

15- Informat del perdó, Tannhäuser es dirigeix al castell, però arriba tard. Elisabeth jeu morta a la sala envoltada de tota la cort. Allí després de besar-li el front d'Elisabeth, Tannhäuser mor.

The Thanhouser Collection

CRITICA

Si analitzem l'argument veiem uns pocs canvis de gran interès respecte a l'obra de Wagner.

Sobretot en l'exposició dels motius pels quals Tannhäuser va abandonar la Wartburg la primera vegada i se'n va anar al Venusberg. En l'obra de Wagner ja veiem des de l'inici a Tannhäuser en el Venusberg.

Les raons de la seva marxa no estan clares, quan es retroba amb el Landgrave i els amics, ells indiquen que va marxar per orgull, després de barallar-se amb ells. Així Wagner, diu:

LANDGRAVE

És això cert?

Tornes al lloc que enre,
tan arrogant vas abandonar

BITEROLF

Calmat? O retornes a lluitar?

WALTER

Com enemic tornes avui?

LANDGRAVE, CANTAIRES

Qui li va deslliurar de la seva supèrbia,
beneït sigui el seu poder!

L'origen de les baralles pot ser la competició de cants, però no queda del tot clar, més aviat l'orgull de guanyar o el mal perdre.

En canvi en la pel·lícula, Tannhäuser abandona la Wartburg quan Elisabeth és cedida pel Landgrave a Wolfram, no per despit sinó per depressió i abatiment.

D'altra banda Wolfram es comporta en la pel·lícula fins i tot millor que en l'obra de Wagner, on Wolfram no té possibilitat de casar-se amb Elisabeth encara que l'estima. En canvi en la pel·lícula

Wolfram és el promès d'Elisabeth, té l'oportunitat de casar-se amb ella, però quan sap que Elisabeth estima Tannhäuser cedeix tota pretensió i ajuda a Tannhäuser quan torna. Està en aquest cas més prop de Hans Sachs dels Mestres Cantaires.

Hi ha també un cert canvi en l'actitud del Papa, perquè després del seu rebuig de donar el perdó, és a ell mateix a qui li floreix el bàcul, i envia el perdó a Tannhäuser mostrant el seu dolor per no haver-lo perdonat abans.

Així mateix és de ressenyar que quan Tannhäuser torna sense ser personat de Roma, i se li apareix Venus per a atreure-l de nou, no ho accepta en absolut pel record d'Elisabeth.

La pel·lícula és realment molt bona, i aporta fins i tot aquestes millores a l'argument original.

Associació Wagneriana. Apartat postal 1159. Barcelona 08080
[Http://www.associaciowagneriana.com](http://www.associaciowagneriana.com) info@associaciowagneriana.com